

ZÁKON O SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH Č. 108/2006 Sb.

--- Výběr z obsahu nejdůležitějších částí ---

Pro uživatele služeb I (zák.I)	Pro uživatele služeb 2 (zák.II)	Pro poskytovatele služeb (zák.III)
Obsah:	Obsah:	Obsah:
podmínky nároku na příspěvek na péči (§7-§10)	formy, zařízení a druhy sociálních služeb (§32-§36)	podmínky registrace (§78-§84)
výše příspěvku a jeho výplata (§11-§20)	sociální poradenství (§37)	povinnosti poskytovatelů (§88)
povinnosti žadatele o příspěvek (§21, §21a)	služby sociální péče (§38-§52)	smlouvy (§90-§91)
řízení o příspěvku (§23-§28)	ostatní sociální služby (§53-§70)	inspekce poskytování služeb (§97-§99)
kontrola využívání příspěvku (§29)	druhy bezplatných sociálních služeb a sociálních služeb za úhradu (§71-§77)	financování služeb (§101-§105)
informační systém o příspěvku (§30)		část 4 (zák.IV):
		přestupky (§106-§108)
		předpoklady pro výkon povolání (§109-§117)

ČÁST PRVNÍ

ÚVODNÍ, OBECNÁ USTANOVENÍ pro uživatele i poskytovatele sociálních služeb (§1-§6)

§1 Předmět úpravy

(1) Tento zákon upravuje podmínky poskytování pomoci a podpory fyzickým osobám v nepříznivé sociální situaci (dále jen "osoba") prostřednictvím sociálních služeb a příspěvku na péči,

podmínky pro vydání oprávnění k poskytování sociálních služeb, výkon veřejné správy v oblasti sociálních služeb, inspekci poskytování sociálních služeb a předpoklady pro výkon činnosti v sociálních službách.

(2) Tento zákon dále upravuje předpoklady pro výkon povolání sociálního pracovníka, pokud vykonává činnost v sociálních službách nebo podle zvláštních právních předpisů při pomoci v hmotné nouzi, v sociálně-právní ochraně dětí, ve školách a školských zařízeních, u poskytovatelů zdravotních služeb, ve věznicích, v zařízeních pro zajištění cizinců a v azylových zařízeních.

(3) Tento zákon se použije na právní vztahy, které nejsou upraveny přímo použitelným předpisem Evropské unie [54].

§2 Základní zásady

(1) Každá osoba má nárok na bezplatné poskytnutí základního sociálního poradenství (§ 37 odst. 2) o možnostech řešení nepříznivé sociální situace nebo jejího předcházení.

(2) Rozsah a forma pomoci a podpory poskytnuté prostřednictvím sociálních služeb musí zachovávat lidskou důstojnost osob. Pomoc musí vycházet z individuálně určených potřeb osob, musí působit na osoby aktivně, podporovat rozvoj jejich samostatnosti, motivovat je k takovým činnostem, které nevedou k dlouhodobému setrvávání nebo prohlubování nepříznivé sociální situace, a posilovat jejich sociální začleňování. Sociální služby musí být poskytovány v zájmu osob a v náležité kvalitě takovými způsoby, aby bylo vždy důsledně zajištěno dodržování lidských práv a základních svobod osob. Přednost mají takové formy poskytování sociálních služeb, které podporují setrvání osoby v jejím přirozeném sociálním prostředí.

§3 Vymezení některých pojmů

Pro účely tohoto zákona se rozumí:

- a) sociální službou činnost nebo soubor činností podle tohoto zákona zajišťujících pomoc a podporu osobám za účelem sociálního začlenění nebo prevence sociálního vyloučení,
- b) nepříznivou sociální situací oslabení nebo ztráta schopnosti z důvodu věku, nepříznivého zdravotního stavu, pro krizovou sociální situaci, životní návyky a způsob života vedoucí ke konfliktu se společností, sociálně znevýhodňující prostředí, ohrožení práv a zájmů trestnou činností jiné fyzické osoby nebo z jiných závažných důvodů řešit vzniklou situaci tak, aby toto řešení podporovalo sociální začlenění a ochranu před sociálním vyloučením,
- c) dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem zdravotní stav, který podle poznatků lékařské vědy trvá nebo má trvat déle než 1 rok, a který omezuje funkční schopnosti nutné pro zvládání základních životních potřeb,
- d) přirozeným sociálním prostředím rodina a sociální vazby k osobám blízkým [1], domácnost osoby a sociální vazby k dalším osobám, se kterými sdílí domácnost, a místa, kde osoby pracují, vzdělávají se a realizují běžné sociální aktivity,
- e) sociálním začleňováním proces, který zajišťuje, že osoby sociálně vyloučené nebo sociálním vyloučením ohrožené dosáhnou příležitostí a možností, které jim napomáhají plně se zapojit do ekonomického, sociálního i kulturního života společnosti a žít způsobem, který je ve společnosti považován za běžný,
- f) sociálním vyloučením vyčlenění osoby mimo běžný život společnosti a nemožnost se do něj

zapojit v důsledku nepříznivé sociální situace,

g) zdravotním postižením tělesné, mentální, duševní, smyslové nebo kombinované postižení, jehož dopady činí nebo mohou činit osobu závislou na pomoci jiné osoby,

h) střednědobým plánem rozvoje sociálních služeb strategický dokument obce nebo kraje schválený na dobu 3 let, který je výsledkem aktivního zjišťování potřeb osob na území obce nebo kraje a hledání způsobů jejich uspokojování s využitím dostupných zdrojů; jeho obsahem je souhrn a výsledky podkladových analýz a dat, popis způsobu zpracování plánu včetně vymezení spolupráce s obcemi, s poskytovateli sociálních služeb a osobami, kterým jsou sociální služby poskytovány, popis a analýza dostupných zdrojů a potřeb osob, kterým jsou sociální služby určeny, včetně ekonomického vyhodnocení, strategie zajišťování a rozvoje sociálních služeb obsahující popis budoucího žádoucího stavu a opatření, jejichž prostřednictvím by mělo být tohoto stavu dosaženo, povinnosti zúčastněných subjektů, postup sledování a vyhodnocování plnění plánu včetně způsobu, jakým lze provést změny v poskytování sociálních služeb a způsob zajištění sítě sociálních služeb na území kraje; střednědobý plán rozvoje sociálních služeb může být doplněn akčními plány zpracovanými na období jednoho roku, které vycházejí ze střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb,

i) sítě sociálních služeb souhrn sociálních služeb, které v dostatečné kapacitě, náležité kvalitě a s odpovídající místní dostupností napomáhají řešit nepříznivou sociální situaci osob na území kraje a které jsou v souladu se zjištěnými potřebami osob na území kraje a dostupnými finančními a jinými zdroji; síť sociálních služeb je součástí střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb kraje,

j) sítě sociálních služeb s celostátním nebo nadregionálním charakterem souhrn sociálních služeb, které v dostatečné kapacitě, náležité kvalitě a s odpovídající dostupností napomáhají řešit nepříznivou sociální situaci osob na území České republiky a které jsou v souladu se zjištěnými potřebami osob na území České republiky; síť sociálních služeb s celostátním nebo nadregionálním charakterem je součástí národní strategie rozvoje sociálních služeb,

k) **pečující osobou:**

1. osoba blízká uvedená v žádosti o příspěvek na péči poskytující pomoc osobě před přiznáním příspěvku na péči,
2. osoba blízká poskytující pomoc osobě, již byl přiznán příspěvek na péči,
3. osoba, které je vypláceno dlouhodobé ošetrovné z nemocenského pojištění z důvodu péče o osobu potřebující poskytování dlouhodobé péče v domácím prostředí,
4. osoba, již bylo vyplácení dlouhodobého ošetrovného ukončeno, ale nadále pečuje o osobu vyžadující péči v domácím prostředí,
5. osoba poskytující péči osobě, která spadá do cílové skupiny poskytované služby.

§4 Okruh oprávněných osob

(1) Nárok na příspěvek na péči má při splnění podmínek stanovených v tomto zákoně

- a) osoba, která je na území České republiky hlášena k trvalému pobytu podle zvláštního právního předpisu [2], jde-li o státního občana České republiky,
- b) cizinec, který má na území České republiky trvalý pobyt podle zvláštního právního předpisu

[3],

c) cizinec, který je držitelem povolení k trvalému pobytu s přiznaným právním postavením dlouhodobě pobývajícího rezidenta v Evropské unii na území jiného členského státu Evropské unie, pokud mu bylo vydáno povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky podle zvláštního právního předpisu [4],

d) rodinný příslušník osoby uvedené v písmenu a), pokud mu byla vydána pobytová karta rodinného příslušníka občana Evropské unie podle zvláštního právního předpisu [3],

e) rodinný příslušník osoby uvedené v písmenu b), pokud mu bylo vydáno povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky podle zvláštního právního předpisu [3],

f) cizinec, kterému bylo vydáno povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky za účelem vědeckého výzkumu podle zvláštního právního předpisu [5],

g) osoba, které byla udělena mezinárodní ochrana formou doplňkové ochrany podle zvláštního právního předpisu [6],

h) cizinec, kterému bylo vydáno povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky za účelem výkonu zaměstnání vyžadujícího vysokou kvalifikaci podle zvláštního právního předpisu [7],

i) cizinec bez trvalého pobytu na území České republiky, kterému tento nárok zaručuje mezinárodní smlouva, která je součástí právního řádu České republiky,

j) osoba, které nárok vyplývá z přímo použitelných předpisů Evropské unie [54], nebo osoba zaměstnaná, samostatně výdělečně činná, osoba ponechávající si takové postavení a její rodinní příslušníci mající právo na rovné zacházení podle předpisu Evropské unie [63],

k) cizinec, kterému byla vydána zaměstnanecká karta podle zvláštního právního předpisu [59],

l) cizinec, který je zaměstnán nebo již byl zaměstnán na území České republiky alespoň po dobu 6 měsíců a je v evidenci uchazečů o zaměstnání [60], pokud mu bylo vydáno povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky podle zvláštního právního předpisu [61],

m) rodinný příslušník [62] osob uvedených v písmenech f), h), k) a l), pokud mu bylo vydáno povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky podle zvláštního právního předpisu [61],

n) cizinec, kterému bylo vydáno krátkodobé vízum za účelem sezónního zaměstnání [65] nebo vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem sezónního zaměstnání [66],

o) cizinec, kterému byla vydána karta vnitropodnikově převedeného zaměstnance [67] nebo karta vnitropodnikově převedeného zaměstnance jiného členského státu Evropské unie [68], a je převeden do obchodní korporace nebo odštěpného závodu se sídlem na území České republiky,

p) rodinný příslušník osoby uvedené v písmenu o), pokud mu bylo vydáno povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky podle zvláštního právního předpisu [62],

a to, pokud má bydliště na území České republiky, s výjimkou osob uvedených v písmenech j), n) a o); co se rozumí bydlištěm, stanoví zákon o pomoci v hmotné nouzi [49].

(2) Sociální služby se při splnění podmínek stanovených v tomto zákoně poskytují

a) osobám uvedeným v odstavci 1, s výjimkou osob uvedených v písmenech n) až p) ; podmínka

bydliště na území České republiky zde neplatí,

b) občanovi členského státu Evropské unie, pokud je hlášen na území České republiky k pobytu podle zvláštního právního předpisu [3] po dobu delší než 3 měsíce,

c) rodinnému příslušníkovi občana členského státu Evropské unie, pokud je hlášen na území České republiky k pobytu podle zvláštního právního předpisu [3] po dobu delší než 3 měsíce.

(3) Sociální služby uvedené v § 57, 59 až 63 a 69 se při splnění podmínek stanovených v tomto zákoně poskytují také osobě, která není uvedena v odstavci 2, pokud oprávněně pobývá na území České republiky podle zvláštního právního předpisu [3]. Sociální služby uvedené v § 57, 60 a 69 se poskytují také osobě, která je obětí trestného činu obchodování s lidmi nebo trestného činu zavlčení [48]. Sociální služby uvedené v § 37 se poskytují osobě, která je obětí trestného činu, pokud oprávněně pobývá na území České republiky podle zvláštního právního předpisu [3], a osobě, která je obětí trestného činu obchodování s lidmi nebo trestného činu zavlčení.

§5 Působnost v oblasti sociálních služeb

(1) Státní správu podle tohoto zákona vykonávají

a) Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen "ministerstvo"),

b) krajské úřady,

c) obecní úřady obcí s rozšířenou působností,

d) Institut posuzování zdravotního stavu,

e) Úřad práce České republiky - krajské pobočky a pobočka pro hlavní město Prahu (dále jen "krajská pobočka Úřadu práce").

(2) Výkon působnosti obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a krajských úřadů podle tohoto zákona je výkonem přenesené působnosti.

(3) V oblasti sociálních služeb vykonávají působnost podle tohoto zákona také obce a kraje.

§6 Poskytovatelé sociálních služeb

Poskytovateli sociálních služeb jsou při splnění podmínek stanovených tímto zákonem územní samosprávné celky a jimi zřizované právnické osoby, další právnické osoby, fyzické osoby a ministerstvo a jím zřízené organizační složky státu nebo státní příspěvkové organizace, které jsou právnickými osobami.

(aktualizace k 1.3.2025)

Zdroj:

stránky - Osobní asistence - <https://www.osobniasistence.cz>

Milan Čok (info@osobniasistence.cz)

část - Osobní asistence » Zákony, vyhlášky » Zákon - Sociální služby - úvod

Praha 17. 11. 2025